

GEDRAGSCODE
voor gerechtelijk deskundigen
in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken

versie 3.7
januari 2012

Op verzoek van de Raad voor de rechtspraak en onder de verantwoordelijkheid van de landelijke voorzittersoverleggen van de rechtbanken en gerechtshoven is de volgende gedragscode opgesteld. Deze is geënt op de gedragscode van het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD), omdat wordt beoogd op termijn te komen tot één universele gedragscode voor gerechtelijk deskundigen.

Hierbij is het volgende overwogen.

- De deskundige die zijn benoeming heeft aanvaard, is ingevolge artikel 198 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering c.q. artikel 8:34 van de Algemene wet bestuursrecht verplicht de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen.
- De deskundige dient geschikt te zijn om in een civielrechtelijke en/of een bestuursrechtelijke zaak te rapporteren. Die geschiktheid wordt gevonden in de vereiste vakbekwaamheid en in de persoon van de deskundige. De deskundige zal derhalve moeten voldoen aan de hieronder uitgewerkte vijf kernwaarden: onafhankelijkheid, onpartijdigheid, zorgvuldigheid, vakbekwaamheid en integriteit.

Tevens is hierbij het volgende in aanmerking genomen.

- De deskundige in civielrechtelijke zaken wordt geacht zich te houden aan de Leidraad deskundigen in civielrechtelijke zaken.
- De medisch deskundige in bestuursrechtelijke zaken wordt geacht zich te houden aan de Leidraad medisch deskundigen in bestuursrechtelijke zaken.
- De deskundige wordt geacht zich te houden aan de voor zijn beroepsgroep geldende normen, op welke wijze dan ook vastgelegd.

Deze gedragscode geldt zowel voor de aanvaarding van de opdracht door de deskundige als daarna. De gedragscode geldt ook in het geval de deskundige zich bij de uitvoering van de opdracht laat bijstaan door interne medewerkers en/of derden. De deskundige staat ervoor in dat deze de gedragscode in acht nemen.

§ 1. Toepassingsbereik

Artikel 1

De gedragscode is van toepassing op de door de rechtbanken, de gerechtshoven en de Centrale Raad van Beroep benoemde deskundigen in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken.

§ 2. Kernwaarden

Artikel 2

De deskundige stelt zich bij de uitvoering van de opdracht steeds op als een onafhankelijk, onpartijdig, zorgvuldig, vakbekwaam en integer deskundige.

Toelichting

Deze kernwaarden komen overeen met die, welke in de NRGD-gedragscode het uitgangspunt vormen. Hiernaast gelden de (wettelijke) regels waaraan de deskundige zich uit anderen hoofde heeft te houden.

§ 3. De deskundige

Artikel 3.1

De deskundige komt zelfstandig tot een op zijn deskundigheid gebaseerd oordeel, geeft daarover informatie en brengt daarvan verslag uit. Dit geldt ook als de deskundige de opdracht in samenwerking met andere deskundigen uitvoert.

Toelichting

De deskundige kan de opdracht krijgen om informatie te geven over een bepaald terrein of hij kan de opdracht krijgen een onderzoek te verrichten. Aan het verstrekken van informatie ligt normaliter geen onderzoek ten grondslag, althans dat is niet altijd noodzakelijk. De deskundige dient onafhankelijk van andere deskundigen zijn eigen oordeel herkenbaar uit te brengen, ook als hij rapporteert in samenwerking met anderen.

Artikel 3.2

De deskundige verplicht zich om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen op zijn deskundigheidsgebied.

Artikel 3.3

1. De deskundige is niet bevooroordeeld of vooringenomen.
2. De deskundige heeft geen inhoudelijk belang bij het uitvoeren van de opdracht.
3. De deskundige laat zich aangaande zijn onderzoek, de resultaten ervan en de daarop gebaseerde conclusies niet leiden door een inhoudelijk belang van een of meer bij de zaak betrokken partijen, de opdrachtgever of enige derde.

Toelichting:

Onder 'inhoudelijk belang' wordt hier verstaan het belang dat een of meer van de bij de zaak betrokken partijen, de opdrachtgever, de deskundige of enige derde kan hebben bij een voor dezen gunstige uitslag van het onderzoek en bij een zodanige (ver)melding daarvan in het verslag en bij het verstrekken van informatie. Het artikel vereist van de deskundige onpartijdigheid, een vereiste dat zo ver kan gaan dat ook de schijn van partijdigheid wordt voorkomen. Onder 'opdrachtgever' wordt verstaan degene die in eerste instantie opdracht heeft verstrekt tot het geven van informatie of het uitbrengen van een verslag.

Artikel 3.4

De deskundige meldt iedere relevante beïnvloeding of poging daartoe bij de uitvoering van de opdracht onverwijld schriftelijk aan de opdrachtgever, ook als de beïnvloeding of poging daartoe uitgaat van de opdrachtgever. De deskundige neemt bedoelde melding op in het verslag.

Toelichting:

De schriftelijke melding, ook in het geval de (poging tot) beïnvloeding van de opdrachtgever zelf komt, moet de deskundige en de gebruikers garanderen dat hij louter op basis van zijn deskundigheid rapporteert. Onder alle omstandigheden is voor de deskundige alleen de opdrachtgever hier de bevoegde instantie waarbij de (poging tot) beïnvloeding moet worden gemeld; de melding komt bovendien ook terug in het verslag.

Artikel 3.5

De deskundige meldt een (potentieel) conflict van belangen, wanneer dat blijkt, onverwijld schriftelijk aan zijn opdrachtgever. De deskundige neemt bedoelde melding op in het verslag.

Artikel 3.6

De deskundige meldt onverwijld schriftelijk aan zijn opdrachtgever dat hij op enigerlei wijze betrokken is (geweest) bij de desbetreffende zaak of bij een eerder onderzoek waarbij een der partijen of het onderwerp van geschil betrokken was.

Toelichting:

Voor de (toekomstige) opdrachtgever en gebruiker is de informatie over iedere vorm van (eerdere) betrokkenheid van de deskundige bij de desbetreffende zaak of partijen van belang. Gedacht kan worden aan betrokkenheid bij één van de partijen dan wel bij het onderwerp van het geschil. In dat geval zal de deskundige dit onverwijld schriftelijk dienen te melden.

§ 4. De werkzaamheden

Artikel 4.1

De deskundige verricht zijn werkzaamheden binnen de grenzen van zijn deskundigheid.

Toelichting

Deskundigheid is ruimer dan vakbekwaamheid. De deskundige dient ook te handelen binnen de grenzen van de vereiste juridische kennis. Dit betreft zowel kennis ten aanzien van de juridische procedure als kennis van de gehanteerde juridische begrippen.

Artikel 4.2

1. De deskundige vervult de opdracht persoonlijk.
2. Als de deskundige zich bij de uitvoering van de opdracht door een derde-deskundige laat bijstaan, doet hij dit in overeenstemming met daartoe met de opdrachtgever gemaakte afspraken. De deskundige vermeldt de door hem ingeschakelde derde-deskundigen schriftelijk in zijn verslag.
3. De door de derde-deskundige verrichte werkzaamheden worden, met de daaraan verbonden opdracht, in het verslag gedocumenteerd.
4. In het verlengde van artikel 1 is deze gedragscode eveneens van toepassing op de hiervoor bedoelde derde-deskundige, voor zover hij de deskundige bijstaat in de uitvoering van diens opdracht.

Toelichting:

De deskundige blijft persoonlijk verantwoordelijk voor de door hem gegeven informatie en voor het door hem uitgebrachte verslag, ook als hij zich door derde-deskundigen of interne medewerkers bij laat staan. De deskundige dient zijn taak zo goed mogelijk te volbrengen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn om derde-deskundigen in te schakelen. De deskundige documenteert de door de derde-deskundige en de interne medewerker verrichte werkzaamheden door het (deel)verslag op te nemen in zijn eigen verslag. Het doel hiervan is de gebruiker duidelijk te maken hoe het verslag tot stand is gekomen. In de opdracht ligt besloten dat de deskundige een interne medewerker kan inschakelen waarvoor de deskundige persoonlijk verantwoordelijk is.

Artikel 4.3

Indien de deskundige bij de uitvoering van de opdracht afwijkt van de in de uitoefening van zijn beroep geldende regels en normen meldt hij dat uitdrukkelijk schriftelijk aan zijn opdrachtgever.

Toelichting:

Het kan hier gaan om regels en normen van instituties en/of verenigingen waarvan de deskundige deel uitmaakt of lid is. De afwijking kan onder omstandigheden onvermijdelijk zijn en kan diverse vormen en achtergronden hebben. Het gaat erom dat er melding van wordt gemaakt.

Artikel 4.4

1. De deskundige draagt zorg voor de vereiste kwaliteit van het onderzoek. De deskundige vermeldt de beperkingen van de gebruikte methoden.
2. De deskundige maakt uitsluitend gebruik van voor de uitvoering van de opdracht geschikte methoden, apparatuur en materialen.

Artikel 4.5

De deskundige verzamelt, binnen de reikwijdte van zijn opdracht, noodzakelijk onderzoeksmateriaal of laat dit (mede) onder zijn verantwoordelijkheid doen.

Artikel 4.6

De deskundige gaat zorgvuldig om met het onderzoeksmateriaal. Voor zover mogelijk houdt hij het onderzoeksmateriaal beschikbaar voor tegenonderzoek.

Artikel 4.7

Het is de deskundige niet toegestaan onderzoeksmateriaal en gegevens te openbaren anders dan:

- a. in het kader van de uitvoering van de opdracht;
- b. voor wetenschappelijke doeleinden, mits deze gegevens niet herleidbaar zijn tot bij de zaak betrokken personen of instanties en de deskundige de vertrouwelijkheid van de gegevens zoveel mogelijk bewaart.

Toelichting:

Sommige deskundigen zijn tot geheimhouding van vertrouwelijke gegevens verplicht op grond van de voor hen als beroepsbeoefenaar geldende wetgeving en beroepscodes. Deze gedragsregel moet in die gevallen gezien worden als een aanvulling op bedoelde wetgeving en beroepscodes.

Artikel 4.8

De deskundige verzoekt bij onduidelijkheden aan de opdrachtgever een schriftelijke verheldering van de te geven, dan wel gegeven, opdracht.

Artikel 4.9

Indien de (te geven) opdracht niet uitvoerbaar is, omdat:

- a. deze niet binnen de grenzen van zijn deskundigheidsgebied valt,
 - b. de te verrichten werkzaamheden niet binnen de vastgestelde tijd gereed kunnen zijn,
 - c. de begrote kosten van de werkzaamheden niet toereikend blijken te zijn,
 - d. de deskundige niet over de vereiste faciliteiten, apparatuur of uitrusting beschikt,
 - e. zich naar het oordeel van de deskundige klemmende omstandigheden voordoen die aan het vervullen van de opdracht in de weg staan,
 - f. de opdracht anderszins naar het oordeel van de deskundige niet uitvoerbaar is,
- meldt de deskundige de opdrachtgever dit onverwijld schriftelijk, onder opgaaf van redenen.

Toelichting:

De deskundige is na aanvaarding van de opdracht weliswaar verplicht deze uit te voeren, maar als de opdracht buiten zijn competentie valt of anderszins niet is uit te voeren, kan van de deskundige niet worden verlangd de verplichtingen, volgend uit de opdracht, na te komen.

Artikel 4.10

Als de bevindingen binnen het desbetreffende deskundigheidsgebied redelijkerwijs kunnen leiden tot uiteenlopende interpretaties of conclusies, meldt de deskundige dit bij het geven van informatie of bij het uitbrengen van zijn verslag.

Toelichting

De deskundige meldt, indien van toepassing, dát zijn bevindingen multi-interpretabel zijn en geeft daarbij aan welke in zijn ogen de meest aannemelijke interpretatie(s) en, indien mogelijk, de daaraan verbonden conclusie(s) zijn. Van een deskundige wordt niet verwacht dat hij alle mogelijke interpretaties en de daaraan te verbinden conclusie(s) noemt. De strekking van deze toevoeging is dat in de rapportage wordt vooruitgelopen op een mogelijk debat tussen deskundigen. Enerzijds wordt hierdoor bevorderd dat het eventuele debat zich toespitst op de vermelde interpretaties, anderzijds wordt hiermee wellicht onnodig debat tussen deskundigen voorkomen.

Artikel 4.11

1. De deskundige beperkt het onderzoek, de informatie en het (mondelinge) verslag tot hetgeen voor het volbrengen van de opdracht noodzakelijk is.
2. De deskundige meldt, met inachtneming van de in de uitoefening van zijn beroep geldende regels en normen, schriftelijk aan zijn opdrachtgever voor de zaak van belang zijnde feiten en omstandigheden.

Toelichting

De deskundige wordt in beginsel geacht te rapporteren binnen de (vraagstelling van de) opdracht. Echter, indien de deskundige op grond van zijn deskundigheid van mening is dat hij opmerkingen dient te maken die niet strikt terug te voeren zijn op bedoelde vraagstelling, maar wel van belang zijn voor de zaak, maakt hij daar melding van aan zijn opdrachtgever.

Artikel 4.12

De deskundige verricht zijn werkzaamheden open en zichtbaar voor alle partijen. Dit impliceert dat hij

- a. partijen zo mogelijk in elkaars aanwezigheid hoort, met inachtneming van ieders privacy;
- b. partijen in de gelegenheid stelt op- en aanmerkingen op het concept-verslag te maken;
- c. de opmerkingen van partijen op het concept-verslag weergeeft in zijn verslag, met vermelding van zijn gemotiveerde reactie daarop;
- d. verslag legt van elk contact met partijen.

Toelichting

Onder 'horen' wordt niet verstaan: medisch onderzoek.

§ 5. De informatie en het verslag

Artikel 5.1

De deskundige geeft in begrijpelijke bewoordingen deugdelijk gemotiveerde informatie en brengt met een deugdelijke motivering verslag uit.

Toelichting

Het verslag moet begrijpelijk zijn voor de opdrachtgever en partijen, die niet deskundig zijn op het betreffende vakgebied. Dit brengt onder andere mee dat specifieke vaktermen zoveel als mogelijk worden vermeden, dan wel toegelicht.

Artikel 5.2

De deskundige maakt een zodanig verslag op van het onderzoek dat het controleerbaar is.

Toelichting:

Een andere deskundige op hetzelfde vakgebied moet in beginsel met de informatie uit het verslag in staat zijn om het onderzoek te herhalen en dan te bezien of hij op dezelfde uitkomst komt. Deze verplichting houdt ook in dat de deskundige bereid is gegevens die hij heeft verzameld in het onderzoek, ook als deze niet door hem zijn gebruikt, op ordelijke wijze ter beschikking te stellen.

§ 6. Slotbepalingen

Artikel 6

Deze gedragscode wordt aangehaald als ‘Gedragscode gerechtelijk deskundigen in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken’.

Utrecht, januari 2012

Colofon

Deze gedragscode, die moet worden beschouwd als een instrument voor kwaliteitsverbetering voor gerechtelijke deskundigen in de civielrechtelijke en de bestuursrechtelijke procedure, is vastgesteld door de Centrale Raad van Beroep en de landelijke overleggen van sectorvoorzitters van de rechtbanken en de gerechtshoven, te weten:

LOVBel: Landelijk Overleg van de Voorzitters van de Belastingsectoren van de hoven
LOVC-Hoven: Landelijk Overleg van de Voorzitters van de Civiele sectoren van de hoven;
LOVF-Hoven: Landelijk Overleg van de Voorzitters van de Familie sectoren van de hoven;
LOVB: Landelijk Overleg Voorzitters van de Bestuurssectoren van de rechtbanken;
LOVCK: Landelijk Overleg Voorzitters Civiel en Kanton van de rechtbanken;
LOVF: Landelijk Overleg Voorzitters van Familie- en Jeugdsectoren en units.